

Kyrkobyggnader 1760–1860

Parallellt med de kyrkomonografier som sedan 1912 produceras vid *Sveriges kyrkor* pågår numera också arbete i projektform, för att täcka in ett större antal kyrkor av en viss kategori eller från en viss period. Projektet *Kyrkobyggnader 1760–1860* startade med en inventeringsfas 1984 i samarbete med Stockholms universitets konstvetenskapliga institution och med stöd från Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet i tre år. Vid årsskiftet 1989–90 utkom projektets första publikation, *Skåne och Blekinge*, som omfattar 57 kyrkor. Ytterligare sex delar skall presentera de återstående ca 750 kyrkorna i landet från perioden.

Syftet med projektet är både att bringa klarhet i periodens kyrkobyggnader och att identifiera de kyrkor som är särskilt väl bevarade i ursprungligt skick. I samarbete med externa forskare och experter analyseras den kyrko-

och kulturhistoriska bakgrunden och stilutvecklingen från nyklassicistiskt till olika former av nymedeltida stilar. Vidare studeras de regionala särdragen, relationerna mellan de lokala krafterna och centralmyndighetens direktiv och ritningsförslag. Rön och slutsatser publiceras som vetenskapliga artiklar i varje volym, och diskuteras även på projektseminarier. Många hittills okända eller försummade arkitekter, byggmästare, målare och konsthantverkare lyfts fram. Det finns ett väldigt material att gripa sig an för intresserade, och projektets medarbetare välkomnar forskare, universitetslärare och studenter som önskar ta sig an dessa spännande ämnen. Kontaktpersoner är Ingrid Sjöström och Marian Ullén.

Ingrid Sjöström
Riksantikvarieämbetet

Sigillstampar i offentlig ägo

Sigillografi är en vetenskap, som av många skäl är mer livaktig utomlands än i Sverige. Vårt land är dock sedan några år genom undertecknad tjänsteman vid Riksarkivet representerat i den särskilda kommitté för sigillografi, som utgör en underavdelning till den internationella arkivorganisationen (International Council of Archives). Denna kommitté tog 1989 initiativ till en internationell inventering av beståndet av *sigillstampar*, främst inom arkiv, bibliotek och museer. Det är nu dags att sammanfatta resultatet av denna undersökning för Sveriges del.

Enkäten utgick till universitetsbibliotek, de viktigaste arkiven, läns museerna och några specialmuseer, inklusive Riddarhuset. Av 54 utsända formulär återkom 41 ifyllda; därtill ett par från museer, som själva inte fått utskicket. (Tre museer, som inte svarade denna gång, hade svarat på en mindre ambitiös provundersökning 1987, varför även de kan tas med i denna redovisning.)

Enkäten begärde uppgift om eventuella si-

gillstampars ungefärliga antal, uppdelade på kategorierna medeltid, 1500–1815 och yngre. Vidare ville man ha besked om de tillhörde speciella samlingar, om förteckningsläget och om förvaringen. Svaren är av sådan art, att de knappast går att redovisa tabellariskt. Å andra sidan har några av svararna – framför allt på rundfrågan 1987 – bifogat kopior av förteckningar, vilket gör det möjligt att i dessa fall se vad som döljer sig bakom siffrorna.

Av sex tillfrågade bibliotek kunde endast ett redovisa sigillstampar – UUB med 2 stycken, båda yngre än 1815. (Därtill ca 2 000 pärmstämplar från samma bibliotek.) Av de sju landsarkiven kunde endast fyra redovisa stampar. Av dem dateras 19 till tiden efter 1815, sex från perioden 1500–1815. Ingen medeltida alltså! Krigsarkivet uppger, att man har yngre stampar, men gör inget försök att uppskatta antalet. Eskilstuna stadsarkiv uppger *en* yngre stamp (och ett präglingsverktyg). Förteckningar finns inte heller – eller är ofullständiga. Stockholms stadsarkiv bifogar å